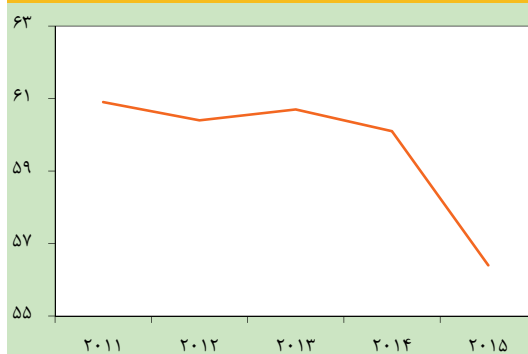

۱۲-۱- وضعیت تجارت جهانی

در سال ۲۰۱۵ میلادی، حجم تجارت خارجی جهان نسبت به سال قبل از آن، از رشد کمتری برخوردار بود و شاخص قیمت آن نیز به میزان بیشتری کاهش یافت. بنا بر گزارش صندوق بین‌المللی پول، در سال ۲۰۱۵ رشد مقداری تجارت جهانی دو گروه اصلی «کالاها و خدمات» و «کالاها» به ترتیب ۲/۷ و ۲/۲ درصد بود که نسبت به ارقام مشابه سال ۲۰۱۴ به ترتیب ۱/۰ و ۰/۹ واحد درصد کاهش داشت. در همین سال، شاخص تعدیل‌گر قیمت دلاری تجارت جهانی گروه‌های مذکور به ترتیب ۱۳/۳ و ۱۴/۴ درصد کاهش یافت و نرخ کاهش آن در مقایسه با سال ۲۰۱۴ به ترتیب ۱۱/۵ و ۱۱/۹ واحد درصد افزایش داشت.

نمودار ۱۲-۱- نسبت تجارت جهانی (مجموع صادرات و واردات کالاها و خدمات) به تولید ناخالص داخلی جهان (درصد)

جدول ۱۲-۱- رشد تجارت جهانی (درصد)

	سال		
	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳
کالاها و خدمات			
مقدار	۲/۷	۳/۷	۳/۷
قیمت (دلاری)	-۱۳/۳	-۱/۸	-۰/۷
کالاها			
مقدار	۲/۲	۳/۱	۳/۴
قیمت (دلاری)	-۱۴/۴	-۲/۵	-۱/۲

مأخذ: صندوق بین‌المللی پول، «گزارش چشم‌انداز اقتصاد جهان»، آوریل ۲۰۱۷

عامل اصلی تاثیرگذار بر تحولات تراز حساب جاری جهان در سال ۲۰۱۵ کاهش قیمت نفت بود. در نتیجه کاهش قیمت نفت، تراز حساب جاری مجموعه اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه صادرکننده نفت برای اولین بار از سال ۱۹۹۸ منفی شد. نسبت تراز حساب جاری به تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۵ برای گروه کشورهای مستقل مشترک‌المنافع، کشورهای در حال توسعه و نوظهور آسیایی و کشورهای پیشرفته افزایش یافت. کاهش مازاد حساب جاری اقتصادهای صادرکننده انرژی با افزایش مازاد حساب جاری در چین و سایر اقتصادهای پیشرفته آسیایی، به ویژه ژاپن، جبران شد^(۱). نسبت حساب جاری به تولید ناخالص داخلی کشورهای پیشرفته در سال ۲۰۱۵ در مقایسه با سال قبل ۰/۲ واحد درصد رشد داشت و به ۰/۷ درصد رسید.

۱- گزارش صندوق بین‌المللی پول، آوریل ۲۰۱۶

۱۳۹۳، حدود ۲۶/۲ درصد کاهش نشان می‌دهد. علت اصلی کاهش کسری حساب جاری غیر نفتی، کاهش واردات و کاهش کسری حساب خدمات در سال مزبور بود. همچنین در سال مورد بررسی، عایدات ارزی غیر نفتی ۷/۰ درصد کاهش یافت و ۵۹/۶ درصد از نیاز ارزی حساب جاری را تامین نمود. این نسبت در مقایسه با سال ۱۳۹۳ حدود ۵/۹ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد^(۱).

جدول ۱۲-۲- نسبت حساب جاری به تولید ناخالص داخلی (درصد)

سال			
۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	
۰/۷	۰/۵	۰/۵	کشورهای پیشرفته
-۲/۰	-۲/۹	-۳/۶	کشورهای در حال توسعه و نوظهور اروپایی
۲/۸	۲/۱	۰/۶	کشورهای مستقل مشترک‌المنافع
۲/۰	۱/۵	۰/۷	کشورهای در حال توسعه و نوظهور آسیایی
-۴/۱	۵/۳	۱۰/۱	خاورمیانه، شمال آفریقا، افغانستان و پاکستان

ماخذ: صندوق بین‌المللی پول، «گزارش چشم‌انداز اقتصاد جهان»، آوریل ۲۰۱۷

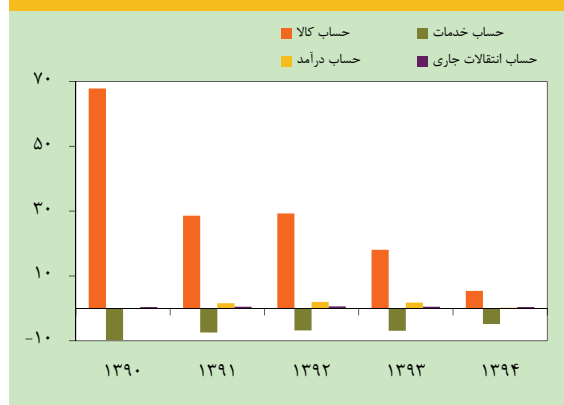
۱۲-۲-۲- اهم تحولات تراز پرداختهای خارجی ایران

دستیابی به توافق در مذاکرات هسته‌ای بین ایران و گروه کشورهای موسوم به ۱+۵ در قالب برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) در سال ۱۳۹۴ یکی از مهم‌ترین رویدادهای سیاسی تأثیرگذار بر تحولات بخش خارجی اقتصاد بود. تحت تأثیر توافقات صورت گرفته، گشایش‌هایی در صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی حاصل شد و حجم صادرات نفتی نسبت به سال ۱۳۹۳ بهبود یافت؛ لیکن به واسطه کاهش قیمت‌ها در بازارهای جهانی، ارزش صادرات نفتی و به تبع آن مازاد حساب کالا نسبت به سال قبل کاهش یافت و در نهایت، مازاد حساب جاری در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال قبل از آن کاهش قابل ملاحظه‌ای داشت.

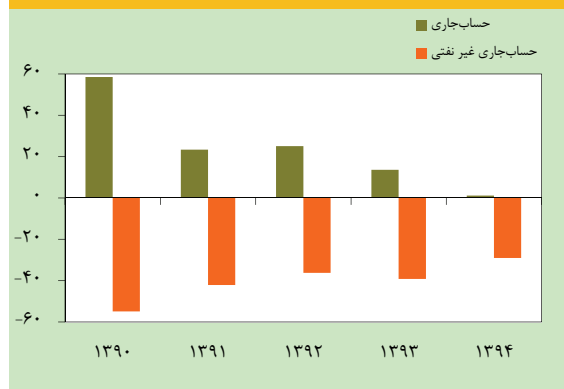
۱۲-۲-۱- حساب جاری

در سال ۱۳۹۴، حساب جاری تراز پرداختها حدود ۱/۲ میلیارد دلار مازاد داشت که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل از آن، حدود ۹۰/۹ درصد کاهش یافت. افت مازاد حساب کالا، علت عمده کاهش مازاد حساب جاری در این سال بود. همچنین، در این سال حساب جاری غیر نفتی حدود ۲۹/۰ میلیارد دلار کسری داشت که در مقایسه با سال

نمودار ۱۲-۲- اجزای اصلی حساب جاری (میلیارد دلار)

نمودار ۱۲-۳- مقایسه تراز حساب جاری و تراز حساب جاری غیر نفتی (میلیارد دلار)

۱- این نسبت از تقسیم مجموع «صادرات کالاهای غیر نفتی، صادرات خدمات، دریافت حساب درآمد و دریافت حساب انتقالات جاری» به مجموع «واردات کالاهای، واردات خدمات، پرداختی حساب درآمد و پرداختی حساب انتقالات جاری» ضرب در ۱۰۰ حاصل می‌شود.

جدول ۱۲-۳- خلاصه وضعیت حساب جاری

(میلیون دلار)

درصد تغییر	سال			
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
-۹۰/۹	-۴۵/۹	۱۲۳۷	۱۳۵۷۱	۲۵۱۰۵
-۷۰/۴	-۳۸/۴	۵۳۵۴	۱۸۰۶۰	۲۹۳۲۶
-۳۰/۴	۰/۸	-۴۷۸۵	-۶۸۷۷	-۶۸۲۰
-۸۶/۹	-۹/۳	۲۴۱	۱۸۴۵	۲۰۳۴
-۲۱/۴	-۴/۰	۴۲۷	۵۴۳	۵۶۵
-۲۶/۲	۸/۵	-۲۸۹۷۲	-۳۹۲۳۹	-۳۶۱۷۳

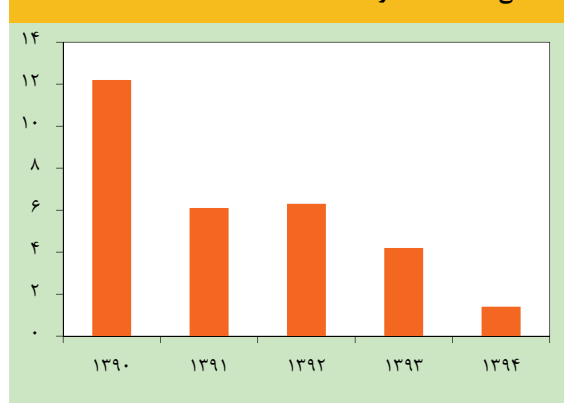
۱- منظور از عبارت «غیر نفتی» در تمامی مطالب این فصل، عدم احتساب ارزش نفت خام، فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی، مایعات و میعانات گازی (کدهای تعرفه گمرکی ۲۷۰۹، ۲۷۱۰، ۲۷۱۱ و ۲۷۱۲) صادر شده توسط شرکت‌های ملی نفت ایران، گاز ایران، پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، شرکت‌های پتروشیمی و سایرین (گمرکی و غیر گمرکی) در آمارهای صادرات و واردات کالا می‌باشد.

میلیون دلار در سال ۱۳۹۳ به ۲۴۸۵۶ میلیون دلار در سال ۱۳۹۴ رسید.

۱۲-۱-۲- حساب کالا (تراز بازرگانی)

در سال ۱۳۹۴، ارقام صادرات و واردات کالا (فوب) به ترتیب ۶۲۹۹۵ و ۵۷۶۴۱ میلیون دلار بود و در نتیجه، حساب کالای تراز پرداخت‌ها مبلغ ۵۳۵۴ میلیون دلار مزاد داشت که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۷۰/۴ درصد کاهش یافت. کاهش به نسبت بیشتر صادرات در مقابل واردات موجب شد مزاد حساب کالا نسبت به سال ۱۳۹۳ کاهش یابد. در سال مورد بررسی، صادرات غیر نفتی با کاهش روبه‌رو شد؛ واردات فوب کالاهای غیر نفتی نیز کاهش یافت که در نتیجه آن کسری حساب کالای غیر نفتی با ۲۸/۵ درصد کاهش از ۳۴۷۴۹

نمودار ۱۲-۴- نسبت تراز بازرگانی خارجی به تولید ناخالص داخلی (۱۳۹۰=۱۰۰) (درصد)

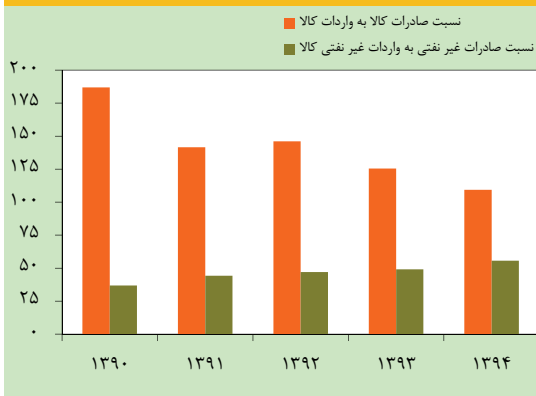

جدول ۱۲-۴- حساب کالا

(میلیون دلار)

درصد تغییر	سال			
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
-۷۰/۴	-۳۸/۴	۵۳۵۴	۱۸۰۶۰	۲۹۳۲۶
-۲۹/۲	-۴/۲	۶۲۹۹۵	۸۸۹۷۶	۹۲۹۱۰
-۱۸/۷	۱۱/۵	۵۷۶۴۱	۷۰۹۱۵	۶۳۵۸۴
-۲۸/۵	۸/۸	-۲۴۸۵۶	-۳۴۷۴۹	-۳۱۹۵۱
-۷/۲	۱۸/۳	۳۱۱۴۷	۳۳۵۶۹	۲۸۳۶۹
-۱۸/۰	۱۳/۳	۵۶۰۰۳	۶۸۳۱۸	۶۰۳۲۱

نمودار ۱۲-۵- تناسب صادرات و واردات (درصد)

در سال ۱۳۹۴، ارزش کل صادرات کالا ۶۲۹۹۵ میلیون دلار و ارزش صادرات نفتی ۳۱۸۴۸ میلیون دلار بود که در مقایسه با ارقام مشابه سال قبل به ترتیب ۲۹/۲ و ۴۲/۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. همچنین، ارزش صادرات غیر نفتی با ۷/۲ درصد کاهش از ۳۳۵۶۹ میلیون دلار در سال ۱۳۹۳ به ۳۱۱۴۷ میلیون دلار در سال ۱۳۹۴ رسید. سهم صادرات نفتی از کل صادرات کالا با ۱۱/۷ واحد درصد تغییر، از ۶۲/۳ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۵۰/۶ درصد در سال ۱۳۹۴ کاهش یافت. در این دوره صادرات نفتی گمرکی با ۴/۸ درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۳ به ۴۴۳۲ میلیون دلار رسید.

جدول ۱۲-۵- ارزش صادرات کالا

(میلیون دلار)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال					
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲			
	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	-۲۹/۲	-۴/۲	۶۲۹۹۵	۸۸۹۷۶	۹۲۹۱۰	صادرات کالا
	۵۰/۶	۶۲/۳	-۴۲/۵	-۱۴/۲	۳۱۸۴۸	۵۵۴۰۶	۶۴۵۴۰	صادرات نفتی (۱)
	۷/۰	۵/۲	-۴/۸	۴۹/۴	۴۴۳۲	۴۶۵۴	۳۱۱۶	منظور شده در آمار گمرک (۲)
	۴۹/۴	۳۷/۷	-۷/۲	۱۸/۳	۳۱۱۴۷	۳۳۵۶۹	۲۸۳۶۹	صادرات غیرنفتی

۱- شامل ارزش نفت خام، فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی، مایعات و میعانات گازی (کدهای تعرفه گمرکی ۲۷۰۹، ۲۷۱۰ و ۲۷۱۱) صادر شده توسط شرکت‌های ملی نفت ایران، گاز ایران، پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، شرکت‌های پتروشیمی و سایرین (گمرکی و غیر گمرکی) می‌باشد.

۲- ارزش مایعات، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی (کدهای تعرفه گمرکی ۲۷۱۰ و ۲۷۱۱) صادر شده توسط شرکت‌های پتروشیمی و سایرین که در آمار صادرات گمرک منظور شده است

درصد) مربوط به واردات گاز و فرآورده‌های نفتی و ۵۶۰۰۳ میلیون دلار (۹۷/۲ درصد) مربوط به واردات سایر کالاها بود. در سال ۱۳۹۴، واردات گاز و فرآورده‌های نفتی کاهش یافت.

ارزش کل واردات فوب کالا در سال ۱۳۹۴ به ۵۷۶۴۱ میلیون دلار رسید که در مقایسه با سال قبل از آن ۱۸/۷ درصد کاهش نشان می‌دهد. از این مقدار، ۱۶۳۹ میلیون دلار (۲/۸)

جدول ۱۲-۶- ارزش واردات کالا

(میلیون دلار)

درصد تغییر	سال					
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲			
	-۱۸/۷	۱۱/۵	۵۷۶۴۱	۷۰۹۱۵	۶۳۵۸۴	کل واردات کالاها
	-۳۶/۹	-۲۰/۴	۱۶۳۹	۲۵۹۷	۳۲۶۳	گاز و فرآورده‌های نفتی (۱)
	-۱۸/۰	۱۳/۳	۵۶۰۰۳	۶۸۳۱۸	۶۰۳۲۱	سایر کالاها

۱- ارزش گاز طبیعی، مایعات و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی (کدهای تعرفه گمرکی ۲۷۱۰ و ۲۷۱۱) وارد شده توسط شرکت‌های ملی نفت ایران، گاز ایران، پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، شرکت‌های پتروشیمی و سایرین (گمرکی و غیر گمرکی)

حدود ۴/۱- درصد بود. طی سال ۲۰۱۵، به دلیل کاهش قیمت نفت، عمده کشورهای این حوزه با کسری حساب‌جاری روبه‌رو شدند. در این سال نسبت حساب کالا و نسبت‌های صادرات کالا و واردات کالا به تولید ناخالص داخلی نیز کاهش یافتند.

طی سال مورد بررسی، نسبت حساب‌جاری به تولید ناخالص داخلی با ۲/۸ واحد درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۳ به ۰/۳ درصد رسید. نسبت مزبور برای گروه کشورهای خاورمیانه، شمال آفریقا، افغانستان و پاکستان در سال ۲۰۱۵

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

میلیون دلار و واردات خدمات با ۹/۱ درصد کاهش به ۱۵۸۷۰ میلیون دلار رسید. در سال ۱۳۹۴، سرفصل‌های «مسافرت»، «حمل و نقل» و «خدمات ساختمانی» بیشترین وزن را در دریافت‌ها و پرداخت‌های خدماتی داشتند و در مجموع، ۸۶/۶ درصد از ارزش صادرات خدمات و ۸۳/۸ درصد از ارزش واردات خدمات را به خود اختصاص دادند. ارقام مشابه در سال ۱۳۹۳ به ترتیب حدود ۸۷/۰ و ۸۱/۰ درصد بود. در سال ۱۳۹۴، به دلیل تمایل بیشتر خارجیان برای مسافرت به ایران، صادرات خدمات رشد داشت و در مقابل، به دلیل کاهش صادرات و واردات کالاها، تقاضا برای استفاده از خدمات حمل و نقل خارجیان به میزان کمتری در مقایسه با سال قبل از آن افزایش یافت.

جدول ۱۲-۷- نسبت حساب جاری، کالا، صادرات و واردات کالا

(درصد) به تولید ناخالص داخلی (۱)

	سال		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲
نسبت حساب جاری به تولید ناخالص داخلی	۰/۳	۳/۱	۵/۴
نسبت حساب کالا به تولید ناخالص داخلی	۱/۴	۴/۲	۶/۳
نسبت صادرات کالا به تولید ناخالص داخلی	۱۶/۳	۲۰/۵	۱۹/۹
نسبت واردات کالا به تولید ناخالص داخلی	۱۴/۹	۱۶/۳	۱۳/۶

۱- به قیمت بازار و بر حسب قیمت‌های جاری بر حسب سال پایه ۱۳۹۰=۱۰۰

۱۲-۱-۲- حساب خدمات

کسری حساب خدمات با کاهش ۳۰/۴ درصدی در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال ۱۳۹۳ به ۴۷۸۵ میلیون دلار رسید. در این سال صادرات خدمات با ۴/۹ درصد افزایش به ۱۱۰۸۵

جدول ۱۲-۸- حساب خدمات

(میلیون دلار)

	سه‌م (درصد)		درصد تغییر		سال		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲
حساب خدمات	-	-	-۳۰/۴	۰/۸	-۴۷۸۵	-۶۸۷۷	-۶۸۲۰
صادرات	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۴/۹	۱۲/۸	۱۱۰۸۵	۱۰۵۷۲	۹۳۷۴
حمل و نقل	۳۵/۴	۴۳/۷	-۱۴/۹	۲۴/۲	۳۹۳۰	۴۶۱۷	۳۷۱۷
مسافرت	۳۹/۶	۳۶/۳	۱۴/۳	۲۵/۸	۴۳۸۸	۳۸۴۱	۳۰۵۴
خدمات ساختمانی	۱۱/۶	۷/۰	۷۳/۵	-۵۱/۱	۱۲۸۴	۷۴۰	۱۵۱۴
سایر خدمات	۱۳/۴	۱۳/۰	۷/۹	۲۶/۲	۱۴۸۳	۱۳۷۵	۱۰۸۹
واردات	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	-۹/۱	۷/۸	۱۵۸۷۰	۱۷۴۵۰	۱۶۱۹۴
حمل و نقل	۲۳/۸	۲۱/۰	۳/۴	۳۷/۱	۳۷۸۱	۳۶۵۶	۲۶۶۷
مسافرت	۵۶/۷	۵۴/۲	-۴/۹	۶/۹	۸۹۹۲	۹۴۵۲	۸۸۳۹
خدمات ساختمانی	۳/۴	۵/۹	-۴۷/۹	-۳۸/۸	۵۳۴	۱۰۲۶	۱۶۷۶
سایر خدمات	۱۶/۲	۱۹/۰	-۲۲/۷	۱۰/۱	۲۵۶۴	۳۳۱۶	۳۰۱۳

۱۲-۱-۲- حساب درآمد

کارگران خارجی فصلی و مرزی به دلیل افزایش تعداد اتباع خارجی دارای پروانه کار، با ۵۶/۸ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۹۳ به ۴۵۸ میلیون دلار رسید. سود حاصل از انواع سرمایه‌گذاری‌ها در خارج از کشور ۱۵۹۲ میلیون دلار و پرداختی به سرمایه‌گذاران خارجی حدود ۱۲۴۷ میلیون دلار بود که در مقایسه با ارقام مشابه سال ۱۳۹۳ به ترتیب ۴۸/۵ و ۷/۰ درصد کاهش نشان می‌دهند.

خالص مبادلات انجام شده در حساب درآمد، شامل دریافت‌ها و پرداخت‌ها بابت جبران خدمات کارگران و درآمد سرمایه‌گذاری در سال ۱۳۹۴، ورود ۲۴۱ میلیون دلار درآمد ناشی از ارائه عوامل تولید به کشور را نشان می‌دهد. در این دوره دریافت‌ها بابت جبران خدمات کارگران از افراد و نهادهای اقتصادی غیر مقیم، با ۷/۹ درصد کاهش در مقایسه با سال ۱۳۹۳ به ۳۵۴ میلیون دلار رسید. حقوق و مزایای پرداختی به

جدول ۱۲-۹- حساب درآمد

(میلیون دلار)

درصد تغییر	سال			
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
-۸۶/۹	-۹/۳	۲۴۱	۱۸۴۵	۲۰۳۴
-۴۴/۱	۸/۴	۱۹۴۶	۳۴۷۸	۳۲۰۹
-۷/۹	۹/۴	۳۵۴	۳۸۴	۳۵۱
-۴۸/۵	۸/۲	۱۵۹۲	۳۰۹۴	۲۸۵۸
۴/۴	۳۸/۹	۱۷۰۵	۱۶۳۳	۱۱۷۵
۵۶/۸	۰/۸	۴۵۸	۲۹۲	۲۹۰
-۷/۰	۵۱/۴	۱۲۴۷	۱۳۴۱	۸۸۶

سرمایه‌ای (بخشش بدهی‌ها یا انتقالات مهاجران) و حساب مالی شامل مبادلات انجام شده در سرفصل‌های سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، سرمایه‌گذاری در سبد مالی، سایر سرمایه‌گذاری‌ها و تغییرات ارزش ناخالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی می‌باشد.

جدول ۱۲-۱۰- حساب مالی و سرمایه

درصد تغییر	سال			
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
θ	-۶۴/۵	۱۱۳	-۸۰۰۲	-۲۲۵۱۰
-۳۴/۸	۲۲/۸	-۴۳۳	-۶۶۴	-۵۴۱
θ	-۶۶/۶	۵۴۷	-۷۳۳۷	-۲۱۹۶۹

۱۲-۲-۱- حساب سرمایه

بدهکاری حساب سرمایه در سال ۱۳۹۴ به ۴۳۳ میلیون دلار رسید که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل از آن حدود ۳۴/۸ درصد کاهش نشان می‌دهد.

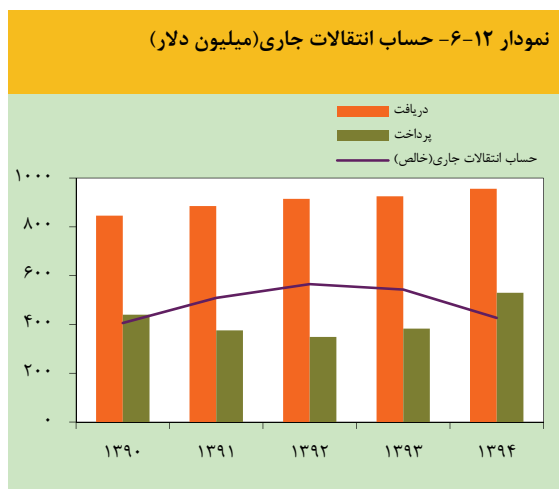
۱۲-۲-۲- حساب مالی

طی سال ۱۳۹۴، حساب مالی تراز پرداخت‌های کشور به میزان ۵۴۷ میلیون دلار بستانکار شد. حساب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به طور خالص ورود سرمایه از دنیای خارج به اقتصاد داخل را نشان می‌دهد. به علاوه طی سال مورد بررسی، به میزان ۲/۲ میلیارد دلار به دارایی‌های خارجی بانک مرکزی افزوده شد.

۱۲-۲-۱-۴- حساب انتقالات جاری^(۱)

مازاد حساب انتقالات جاری در سال ۱۳۹۴ حدود ۴۲۷ میلیون دلار برآورد شد که در مقایسه با مازاد این حساب در سال ۱۳۹۳ حدود ۲۱/۴ درصد کاهش نشان می‌دهد.

نمودار ۱۲-۶- حساب انتقالات جاری (میلیون دلار)

۱۲-۲-۲- حساب مالی و سرمایه

حساب مالی و سرمایه تراز پرداخت‌های کشور در سال ۱۳۹۴ به میزان ۱۱۳ میلیون دلار بستانکار شد که بستانکاری آن ناشی از بستانکاری حساب مالی (به میزان ۵۴۷ میلیون دلار) بود. حساب سرمایه تراز پرداخت‌ها عمدتاً شامل انتقالات

۱- حساب انتقالات جاری دربرگیرنده ثبت‌های جبرانی است که در ازای انتقال یکسویه منابع حقیقی شامل کالاها و خدمات یا نقل و انتقال اقلام مالی در گزارش تراز پرداخت‌ها انجام می‌گیرد. اقلام انتقال یافته، در مدت کوتاهی بعد از انتقال، در اقتصاد دریافت‌کننده به مصرف می‌رسند.

جدول ۱۲-۱۱- حساب مالی

(میلیون دلار)

درصد تغییر	سال		سال		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
θ	-۶۶/۶	۵۴۷	-۷۳۳۷	-۲۱۹۶۹	حساب مالی
۵۸/۹	-۸۷/۹	۴۰۷	۲۵۶	۲۱۱۳	سرمایه گذاری مستقیم خارجی (خالص)
θ	-۷۵/۴	-۲۲	۴۶۶	۱۸۹۹	سرمایه گذاری در سبد مالی (خالص)
۳۷۷/۹	θ	۲۳۹۵	۵۰۱	-۱۲۷۹۲	سایر سرمایه گذاری ها (خالص)
-۷۳/۹	-۳۵/۱	-۲۲۳۳	-۸۵۶۱	-۱۳۱۸۹	دارایی های ذخیره

سرمایه گذاری مستقیم خارجی

دلار تحت عناوین مختلف، سرمایه گذاری خارجی در کشور جذب شد. در این میان، سرمایه گذاری خارجی تحت قانون «تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی» به میزان ۲۵۸ میلیون دلار بود که در مقایسه با سال ۱۳۹۳ حدود ۵۳/۲ درصد افزایش داشت. سرمایه گذاری در قالب بیع متقابل حوزه نفت و گاز و سایر (سرمایه گذاری خارجی در بورس) به ترتیب به میزان ۶۱۸ و ۶۸ میلیون دلار تحقق یافت که نسبت به ارقام مشابه سال قبل به ترتیب حدود ۴۳/۴ و ۴۸/۴ درصد کاهش نشان می دهند.

در سال ۱۳۹۴، خالص^(۱) جریان ورود سرمایه به کشور (در قالب سرمایه گذاری مستقیم خارجی) معادل ۴۰۷ میلیون دلار بود که در مقایسه با عملکرد سال ۱۳۹۳، به میزان ۵۸/۹ درصد رشد داشت. رقم خالص سرمایه گذاری خارجی در پروژه های نفتی و گازی در قالب قراردادهای بیع متقابل نیز ذیل این سرفصل ثبت می گردد.

سرمایه گذاری مستقیم خارجی انجام شده در کشور

طبق آمار دریافتی از سازمان سرمایه گذاری و کمک های اقتصادی و فنی ایران، در سال ۱۳۹۴ حدود ۹۴۵ میلیون

جدول ۱۲-۱۲- وضعیت سرمایه های خارجی وارده در قالب سرمایه گذاری مستقیم خارجی

(میلیون دلار)

درصد تغییر	سال		سال		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
-۳۲/۲	-۵۸/۱	۹۴۵	۱۳۹۴	۳۳۲۹	سرمایه گذاری مستقیم خارجی انجام شده
۵۳/۲	-۸۷/۴	۲۵۸	۱۶۹	۱۳۲۴	تحت قانون سرمایه گذاری خارجی
-۴۳/۴	-۴۳/۳	۶۱۸	۱۰۹۳	۱۹۲۸	بیع متقابل در حوزه نفت و گاز
-۴۸/۴	۹۷/۹	۶۸	۱۳۲	۶۷	سایر

ماخذ: سازمان سرمایه گذاری و کمک های اقتصادی و فنی ایران

سایر سرمایه گذاری ها

حساب سایر سرمایه گذاری ها در سال ۱۳۹۴ به میزان ۲۳۹۵ میلیون دلار بستانکار شد که عمدتاً تحت تاثیر بستانکاری سرفصل اعتبارات تجاری صورت گرفت. کاهش به نسبت بیشتر ارزش صادرات نفتی در مقایسه با میزان وصولی ناشی از صادرات نفتی موجب شد حساب اعتبارات تجاری در بخش دارایی های سایر سرمایه گذاری ها به میزان ۳/۸ میلیارد دلار بستانکار گردد.

سرمایه گذاری در سبد مالی

مجموع مبادلات حساب سرمایه گذاری در سبد مالی در سال ۱۳۹۴ به طور خالص ۲۲ میلیون دلار بدهکار شد. این نوع سرمایه گذاری بیشتر در قالب خرید سهام شرکت ها و اوراق بهادار ارزی بود.

۱- مجموع دریافت ها و پرداخت ها در قالب سرمایه گذاری مستقیم خارجی

فصل ۱۲ وضعیت تراز پرداخت‌ها

به علاوه، رشد تامین مالی خارجی در قالب فاینانس دلیل دیگر بستانکاری حساب سایر سرمایه‌گذاری‌ها بود.

بدهی‌های خارجی

مجموع تعهدات ارزی کشور (تعهدات بالفعل و بالقوه) در پایان اسفند ماه ۱۳۹۴ به ۲۱۳۰۴ میلیون دلار رسید. از این میزان، ۱۳۸۲۹ میلیون دلار معادل ۶۴/۹ درصد به تعهدات بالقوه اختصاص داشت. رقم تعهدات بالقوه در مقایسه

با پایان اسفند ماه ۱۳۹۳ حدود ۱۱/۷ درصد کاهش نشان می‌دهد. رقم کل تعهدات بالفعل خارجی (بدهی‌های خارجی) در پایان اسفند ماه ۱۳۹۴ معادل ۷۴۷۶ میلیون دلار بود که در مقایسه با پایان اسفند ماه ۱۳۹۳ حدود ۴۶/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد. از این میزان بدهی، ۵۴۵۶ میلیون دلار به بدهی‌های بلندمدت و ۲۰۱۹ میلیون دلار به بدهی‌های کوتاه‌مدت اختصاص داشت.

جدول ۱۲-۱۳- وضعیت تعهدات خارجی کشور

(میلیون دلار)

درصد تغییر	سال				
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲		
	۴۶/۳	-۲۳/۲	۷۴۷۶	۵۱۰۸	۶۶۵۵
	۱۶/۷	-۲۰/۴	۵۴۵۶	۴۶۷۶	۵۸۷۸
	۳۶۷/۵	-۴۴/۴	۲۰۱۹	۴۳۲	۷۷۷
	-۱۱/۷	۱۸/۶	۱۳۸۲۹	۱۵۶۶۵	۱۳۲۰۳
	۲/۶	۴/۶	۲۱۳۰۴	۲۰۷۷۳	۱۹۸۵۸

ناخالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی به میزان ۲۲۳۳ میلیون دلار افزایش یافت. این رقم در مقایسه با رقم مشابه سال قبل حدود ۷۳/۹ درصد کاهش نشان می‌دهد.

دارایی‌های ذخیره (دارایی‌های خارجی بانک مرکزی)

در سال ۱۳۹۴، در نتیجه دریافت‌ها و پرداخت‌های ارزی بین افراد و نهادهای اقتصادی مقیم ایران با دنیای خارج، ارزش